

SFÂNTUL VISARION

ARHIEPISCOPUL LARISEI ȘI TRIKALEI

TRADUCERE: NICOLAE MUȘAT

INTRODUCERE ȘI ADAPTARE:
PROTOS. DR. SEBASTIAN SERDARU

TIPĂRITĂ CU BINECUVÂNTAREA
PREASFINȚITULUI PĂRINTE GALACTION,
EPISCOPUL ALEXANDRIEI ȘI TELEORMANULUI

EDITURA CARTEA ORTODOXĂ
ALEXANDRIA, 2018

CUPRINS

Aducerea moaștelor Sfântului Visarion la hramul Mănăstirii Pantocrator din Eparhia Alexandriei și Teleormanului.....	7
I. Viața Sfântului Visarion, Arhiepiscopul Larisei și Trikalei, făcătorul de minuni.....	
Nașterea – educația – dedicarea.....	13
Alegerea ca Episcop al Elasonei - Exarh al Stagonului.....	15
Mitropolit al Larisei.....	17
Constantinopol - Valahia.....	19
Activitatea socială - „Sfântul punților”.....	24
Ridicarea sfintei mănăstiri.....	27
Arborele genealogic.....	31
Adormirea - minunile.....	34
Dusiku - Mănăstirea Sfântului Visarion.....	38
II. Viața celui între sfinți, Părintele nostru și făcătorul de minuni Visarion, Arhiepiscopul Larisei, scrisă de Sfântul Nicodim Aghioritul.....	49
Slujba Aghiasmei Sfântului Visarion.....	54
	95

Aducerea moaștelor Sfântului Visarion la hramul Mănăstirii Pantocrator din Eparhia Alexandriei și Teleormanului

An de an, Duminica Sfințelor Femei Mironosițe, este prăznuită într-un mod deosebit la Mănăstirea Pantocrator din Episcopia Alexandriei și Teleormanului, care o are ca principală ocrotitoare pe Sfânta Mironosiță și Întocmai cu Apostolii, Maria Magdalena. Cu prilejul acestei sărbători a Sfintei Mironosițe, în mănăstire se organizează în fiecare an un pelerinaj la care se aduc spre închinare sfinte moaște din afara țării. În anul 2016, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, în perioada 13-16 mai, a fost adus Capul Sfântului Ierarh Visarion din Grecia, de la Mănăstirea Dusikon. Moaștele Sfântului Ierarh Visarion, Arhiepiscopul Larisei, au fost aduse vineri, 13 mai 2016, la Mănăstirea Pantocrator, racla cu sfintele moaște fiind însoțită de o delegație de la Mănăstirea Dusikon, din Grecia. La întâmpinarea lor au fost prezenți Preasfințitul Părinte Galaction, Episcopul Alexandriei și Teleormanului, Preasfințitul Părinte Visarion, Episcopul Tulcii, împreună cu numeroși preoți și credincioși. Manifestările prilejuite de prezența sfințelor moaște s-au derulat după următorul program: În seara zilei de vineri, 13 mai 2016, a avut loc sosirea și întâmpinarea raclei cu sfintele moaște la Mănăstirea Pantocrator din Drăgănești Vlaşca,

judetul Teleorman, urmată de slujba Vecerniei și Litiei. De la orele 21:00 a fost oficiată slujba de noapte, după rânduiala de fiecare vineri a mănăstirii: Taina Sfântului Maslu, Paraclisul Sfântului Visarion și Sfânta Liturghie arhierască, oficiată de Înaltpreasfințitul Părinte Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, de Preasfințitul Părinte Galaction, Episcopul Alexandriei și Teleormanului și de Preasfințitul Părinte Visarion, Episcopul Tulcii. A doua zi, delegația, însoțită de Preasfințitul Părinte Galaction, a vizitat, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, Mănăstirea Cernica și câteva dintre bisericile din București care îl au ca ocrotitor pe Sfântul Ierarh Visarion. La Mănăstirea Cernica membrii delegației au fost întâmpinați de Părintele Arhim. Maxim, Starețul Mănăstirii. Aici au vizitat lăcașul de cult, s-au închinat la moaștele Sfântului Calinic de la Cernica și ale Sfântului Gheorghe de la Cernica, au vizitat și biserica veche din insulă, casa și muzeul Sfântului Calinic. Preasfințitul Părinte Galaction a rostit un cuvânt în care le-a vorbit miilor de pelerini prezenți despre viața Sfântului Visarion și legăturile cu Țara Românească și credincioșii din Capitală și județele limitrofe. Tot în această zi a fost săvârșită și slujba parastasului pentru Părintele Ierod. Visarion Iugulescu. În continuare, delegația a vizitat Biserica Sfântul Visarion din strada Sfântul Visarion. Aici a fost întâmpinată de Pr. paroh Nicolae Crângașu. Părintele Visarion, epitropul Mănăstirii Dusikon, a oferit în dar parohiei o icoană cu chipul Sfântului Visarion al Larisei și un rând de acoperăminte pentru sfintele daruri, precum și un album cu istoricul, slujba și viața Sfântului Visarion, album în care apar și fotografii cu bisericile din București. La final, a fost vizitată Catedrala mitropolitană Sfântul Spiridon Nou – Paraclis Patriarhal din Capitală, care îl are ca al doilea ocrotitor pe Sfântul Visarion, unde au fost întâmpinați de părinții slujitori. Părintele Arhimandrit Veniamin Goreanu le-a urat bun venit și le-a prezentat din istoricul ca-

tedralei. Membrii delegației, împreună cu Preasfințitul Părinte Galaction, au mulțumit Preafericitului Părinte Patriarh Daniel pentru binecuvântarea și bucuria de a vizita aceste lăcașuri de cult, precum și pentru prezența la Mănăstirea Pantocrator. Sfintele moaște au fost așezate spre închinarea credincioșilor toată ziua. Dimineața zilei de duminică, 15 mai, a început cu sfințirea apei (Aghiasma Sfântului Visarion) și Acatistul Sfântului. Sărbătoarea hramului Sfintei Maria Magdalena, una dintre femeile mironosițe pomenite în Duminica a 3-a după Paști, a culminat cu Sfânta Liturghie, care a fost săvârșită la Altarul de vară „Schimbarea la Față a Domnului”, al mănăstirii, de Preasfințitul Părinte Galaction, Episcopul Alexandriei și Teleormanului, împreună cu Preasfințitul Părinte Gurie, Episcopul Devei și Hunedoarei, înconjurați de un numeros sobor de preoți și diaconi. Din soborul slujitorilor au făcut parte arhim. Visarion, epitropul Mănăstirii Dousikou și conducătorul delegației din Grecia, arhim. Veniamin Goreanu, consilier patriarhal și delegatul Patriarhului României, și protos. Sebastian Serdaru, starețul Mănăstirii Pantocrator. Mii de credincioși din Episcopia Alexandriei și Teleormanului și din împrejurimi au participat în această zi la Sfânta Liturghie. Pelerinajul cu moaștele Sfântului Visarion, Arhiepiscopul Larisei, la Mănăstirea Pantocrator este un moment istoric, a explicat Preasfințitul Părinte Episcop Galaction, fiindcă sfintele odoare, după două secole, au fost readuse în România. Sfântul Visarion a vizitat Țările Române în timpul vieții, în anul 1529, iar mai târziu, când asupra poporului român s-au abătut boli molipsitoare, precum ciuma, invazia de lăcuste și alte pagube, sfintele sale moaște au fost aduse în procesiune în părțile de sud ale țării.

În continuare, Preasfințitul Părinte Episcop Galaction, a mulțumit Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, care a binecuvântat acest pelerinaj, precum și Înaltpreasfințitului Părinte Hrisostom, Mitropolit

de Trikala și Stagon, și preacuviosului părinte Arhimandrit Ignatie, starețul Mănăstirii Dousikou din Grecia. La finalul Sfintei Liturghii, Preasfințitul Părinte Episcop Gurie a mulțumit credincioșilor pentru dragostea și răbdarea cu care au participat la sfintele slujbe și i-a îndemnat să fie aproape de Dumnezeu pentru a dobândi veșnicia. Mulțumiri a adresat și arhim. Visarion, epitropul Mănăstirii Dousikou, pentru ospitalitate, pentru vizita la bisericile din capitală închinat Sfântului Visarion, Arhiepiscopul Larisei, și a apreciat credința și bucuria credincioșilor români de a se închina la moaștele Sfântului Visarion. Pe lângă Sfânta Maria Magdalena, Mănăstirea Pantocrator îi are ca ocrotitori și pe Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan și pe Sfântul Ierarh Visarion de Larisa.

Traducerea acestei cărți din limba greacă în limba română s-a făcut cu acordul și binecuvântarea Părintelui Arhimandrit Ignatie, starețul Mănăstirii Dusiku, care a arătat o iubire frățească față de credincioșii din România, și care pe această cale a dorit să readucă în memoria poporului drept-slăvitor și iubitor de sfinți din România, pe cel care a fost supra-numit „Sfântul Ungrovlahiei”, Sfântul Ierarh Visarion, Arhiepiscopul Larisei. Lucrarea de față cuprinde viața Sfântului scrisă de Părintele Ieroschimonah Visarion, epitropul Mănăstirii Dusiku, precum și o omilie scrisă de Sfântul Nicodim Aghioritul la pomenirea Sfântului Ierarh Visarion. Tot în această lucrare se găsește și rânduiala Aghiasmei Sfântului Visarion care poate fi săvârșită atât la prăznuirea Sfântului, cât și la litanile săvârșite la fiecare procesiune cu sfintele sale moaște. Rugăm pe Sfântul Visarion să binecuvânteze pe cititorii acestei cărți, cărora le dorim să găsească în exemplul vieții Sfântului pildă pentru o bună viețuire creștinească.

Protos. Dr. Sebastian Serdaru,
Starețul Mănăstirii Pantocrator

I

Viața Sfântului Visarion,
Arhiepiscopul Larisei și Trikalei,
făcătorul de minuni

Între Sfinții lui Dumnezeu ce strălucesc asemeni astrelor luminoase și sclipitoare pe pământul Sfintei Biserici Ortodoxe, cea care nu va înceta nici până la sfârșitul veacurilor să ne arate Sfinți, un loc deosebit și însemnat îl păstrează Sfântul Visarion al II-lea, Mitropolitul Larisei și al Trikalei, care datorită minunilor sale deosebite a primit numele de făcător de minuni și vindecător. Îl numim Sfântul Visarion al II-lea sau Sfântul Visarion cel Nou, deoarece în Sinxarul Bisericii noastre mai există și un alt Sfânt Visarion, cel dintâi, cu mențiunea „cel dinainte”, care a fost predecesor în Mitropolia Larisei, și a fost transferat din Episcopia Dimitriadei în anii 1489/90, lucru de care suntem înștiințați din sigiliul Patriarhului Dionisie I. În mijlocul anilor 1490-1500 Sfântul Visarion I-ul s-a retras și a părăsit scaunul episcopal pentru a-și petrece restul vieții în liniște. Prezența Sfântului Visarion al II-lea în perioada întuneca-

tă a robiei turcești de la începutul secolului al XVI-lea reprezintă un mesaj de bucurie dar mai ales de mângâiere căci Dumnezeu a acoperit mereu poporul nostru, cu toate încercările dure pe care, pentru păcatele noastre le-a îngăduit, „pentru smerirea noastră”, și a trimis în momentele grele persoane deosebite ca și călăuze. Curăția strălucitoare a inimii sale, dragostea fără de măsură pentru Dumnezeu și pentru aproapele, smerenia sa cea adâncă, curăția cea strălucitoare, înțelepciunea sa, răbdarea sa mai presus de cea omenească în toate încercările și în necazurile prin care a trecut, bunătatea și activitatea sa socială dar și națională și săvârșirea unor lucrări impunătoare în anii aceia negri ai robiei sunt viruțile care-i creionează personalitatea strălucitoare.

Dar pentru a ne apropia de adâncurile inimii sale, ca să ascultăm oftările sale neauzite pentru acest popor îndurerat și să pătrundem în adâncul sfintelor sale trăiri este imposibil. Stadiile acesteia duhovnicești foarte înalte, datorită smereniei sale, sunt o zonă necunoscută și nestrăbătută de oameni. Numai din exprimările sale exterioare putem înțelege o mică parte. Este însă foarte important că se salvează până în zilele noastre scrieri istorice foarte bogate din care avem destule informații în legătură cu viața sa sfântă dar și legate de activitatea socială strălucitoare a Sfântului Visarion. Iar întâi de toate sigiliul – act sinodal al Patriarhului Ecumenic Ieremia I scris pe pergament prin care este ales ca Mitropolit al Larisei și actul sultanului Suleyman prin care este validată alegerea sa și este recunoscut ca Mitropolit împreună cu toate privilegiile. Pentru perioada aceasta faptul că se păstrează aceste două scrieri oficiale este un caz foarte rar, dacă nu chiar singurul. Slujba sa, sinaxarul și encomionul (elogiul) său strălucitor au fost scrise de luminatul monah Pahomie Rusanos din Zakynthos la doar doisprezece ani de la adormirea sa, după notițele primite de la nepotul Sfântului, Neofit al Larisei, în

august 1552, care a fost și unul dintre frații de mănăstire ai Sfântului. Cele patru testamente ale Sfântului sunt scrise pe pergamină și sunt semnate de însăși mâna sa și ne oferă o mulțime de informații despre viața și opera sa, precum și diferite alte inscripții și însemnări din diferite manuscrise.

Nașterea – educația – dedicarea

Treizeci de ani după cucerirea Constantinopolului de către turci și după începerea tuturor necazurilor amarei robii pentru greci, adică prin anul 1490, s-a născut din părinți foarte evlavioși în comuna Megalon Pilon (Poarta mare) mai cunoscută ca Porta Panaghia, o așezare micuță în apropiere de Pili din județul Trikala. Aici se află impunătoarea biserică bizantină a Maicii Domnului, care după așezare a luat și numele de Porta Panaghia (Poarta Maicii Domnului), un lăcaș strălucitor, construit de slăvitul împărat Ioan al II-lea Dukas Anghel Comnenos în anul 1282. În anii aceia întunecați, Biserica noastră era singura speranță și mângâiere, hrană și maică pentru poporul nostru, pe care l-a alăptat cu sfintele sale cuminecături și cu dorința și cu așteptarea clipelor în care va continua Sfânta Liturghie în minunata biserică Sfânta Sofia. A fost crescut de către părinții săi evlavioși într-o atmosferă de adâncă credință creștină și de evlavie dumnezeiască. De mic copil și-a arătat înclinația față de viața monahală. Iubea să asculte viețile sfinților și aproape zilnic mergea în biserica Maicii Domnului unde se ruga și cânta la strună. În felul acesta, încă de la vârsta de zece ani, în anul 1500, având binecuvântarea părinților, ajunge frate de mănăstire la Mitropolitul Larisei, Sfântul

Marcu, cel numit și "isihastul", vrednic urmaș al tradiției ascetice și isihaste, care se axează pe curățirea, luminarea și sfințirea inimii. Odată reușit acest lucru, isihastul se poate exterioriza și prin fapte de interes social. Acest înțelept ierarh, a făcut parte din cercul ucenicilor Sfântului Nifon Dionisiatul, Patriarh al Constantinopolului. Mitropolitul Marcu a recunoscut harul și virtuțile tânărului său ucenic, percepția și inteligența acestuia, ce erau completate de izvorul de evlavie și de frică de Dumnezeu, care este începutul înțelepciunii. A prevăzut ascensiunea sa întru Hristos și imediat i-a îndeplinit dorința arzătoare, primindu-l în monahism cu numele de Visarion, probabil inspirat de numele predecesorului său, Mitropolitul Larisei, Sfântul Visarion I-ul. Îl binecuvântează părințește, iar el călăuzit de părintele său duhovnicesc, se avântă cu sfânt zel și entuziasm în asceza virtuților ascultării, lipsirea de bunuri materiale, a fecioriei și a smereniei care este și baza solidă și temelia statornică pe care se fixează toată construcția vieții monahale. Călugărul Visarion cu simplitatea și cu comportamentul său sincer, cu smerenia și cu înțelepciunea sa, cu firea sa tăcută și bunăvoința sa, cu fizionomia sa ce strălucea prin harul dumnezeiesc, se face respectat și iubit de toată lumea. Cu evidentă bucurie pentru progresul său în viața monahală, Sfântul Mitropolit Marcu, îl hirotonește diacon și într-o scurtă perioadă de timp și preot. Cine oare este în măsură să simtă pulsul liturgic al acestui Sfânt, dorința sa arzătoare când se afla cuprins de flacăra sfântă în fața sfântului altar și săvârșea Dumnezeiasca Liturgie și își ridica sfintele sale mâini și se ruga Tatălui ceresc adresându-I sfintele rugăciuni. Din tinerețea sa a intrat în sfera energiilor și a harului Sfântului Duh, în zona strălucirii luminii necreate, în locul înaltelor trăiri duhovnicești. Rugăciunea lui Iisus pe care o rostea neîncetat, așa cum învățase de la duhovnicul său isihast, și cercetarea neîntreruptă a cugetului și a inimii sale, au avut ca rezultat alun-

garea gândurilor viclene și încetarea războiului patimilor, iubirea dumnezeiască înflăcărându-i toată ființa.

Alegerea ca Episcop al Elasonei

- Exarh al Stagonului

Maturitatea sa duhovnicească așa de timpurie l-au impus atât părintelui său duhovnicesc, care cunoștea cu de-amănuntul trăirile sale duhovnicești dar și tuturor episcopilor Mitropoliei Larisei să îl aleagă episcop în scaunul Episcopiei Domenicului și Elasonei în anul 1517 la vârsta de numai 27 de ani, deoarece nu cunoșteau pe altul mai vrednic și mai curat. Dar totuși ce trist! Se pare că nu era vrednică eparhia aceasta de un așa episcop! Pe motivul că Elasona era dintotdeauna episcopie autonomă și încă „*din cauza disputelor sau mai bine spus a aroganței și a lipsei de educație*” eparhioții nu l-au primit ca trimis al Mitropoliei Larisei, și nu s-au oprit doar aici ci „*mergând la Patriarhul de atunci Teolipt au cerut să primească episcop de la acesta... care după moarte a fost găsit neputrezit*”. Prin aceste cuvinte, biograful Pahomie Rusanu, ne dă de înțeles ce s-a întâmplat de fapt, și care a fost sfârșitul acelui episcop. Întâmplarea aceasta a necinstirii și insultării Sfântului a fost, se vede, pronică cerească pentru a se dovedi măsura virtuții și înălțimea sfințeniei sale. A primit, așadar, încercarea aceasta cu bucurie, socotind-o ca „unealtă a liniștii” și o ocazie perfectă pe care i-a dat-o Dumnezeu pentru o viață duhovnicească fără griji. Mergând pentru instalarea sa în Elasona, a ajuns la Domenic, unde cu nespusă mâhnire a constatat că atmosfera nu era deloc favorabilă. Fără să mai piardă timp